

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach**

Kielce, dnia listopada 2010 r.

**Pan
Tadeusz Domińczak
Wójt Gminy Sobków**

P/10/157
LKI-4101-06-01/2010

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach, przeprowadziła kontrolę w Urzędzie Gminy w Sobkowie (Urząd), w zakresie realizacji w latach 2004 – 2010 (I półrocze) inwestycji pn. *Ekorozwój Poniidzia – poprzez budowę oczyszczalni ścieków i kanalizacji sanitarnej w gminie Sobków – etap I*, współfinansowanej z budżetu Unii Europejskiej.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 29 września 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Wójtowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność Wójta Gminy Sobków w zakresie objętym kontrolą.

Pozytywną ocenę uzasadnia w szczególności:

- właściwa realizacja umowy, zawartej z *Instytucją Pośredniczącą* – wojewodą świętokrzyskim w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego na dofinansowanie ww. inwestycji;
- prawidłowe udzielenie zamówienia publicznego na wykonanie dokumentacji projektowej ww. inwestycji;
- posiadanie kompletnej i aktualnej dokumentacji projektowej realizowanej inwestycji;
- uzyskanie wszystkich niezbędnych pozwoleń na realizację inwestycji;

¹Dz.U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

- przestrzeganie ustalonych harmonogramów rzeczowo-finansowych w realizacji inwestycji;
- zapewnienie prawidłowego nadzoru inwestorskiego;
- dokonywanie odbiorów częściowych wykonanych robót i odbioru końcowego;
- prawidłowe finansowanie i rozliczenie oraz właściwa eksploatacja inwestycji;

Stwierdzone w trakcie kontroli nieprawidłowości polegały na:

- naruszeniu art. 35 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych² określającego termin ustalenia wartości zamówienia na maksymalnie 6 miesięcy przed dniem wszczęcia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego (11 miesięcy);
- nieprzeprowadzaniu w latach 2007-2010, na skutek niedostatecznego nadzoru, corocznych kontroli okresowych oczyszczalni ścieków.

1. Badaniami kontrolnymi objęto inwestycję pn. *Ekorozwój Ponidzia – poprzez budowę oczyszczalni ścieków i kanalizacji sanitarnej dla gminy Sobków* realizowaną w latach 2002-2006. W ramach działań związanych z przygotowaniem ww. inwestycji, Gmina dwukrotnie zlecała opracowanie podmiotom zewnętrznym *Raportu oddziaływania na środowisko dla oczyszczalni ścieków i kanalizacji sanitarnej w gminie Sobków*, na który wydatkowano w pierwszym przypadku 3 tys. zł, a w drugim 7 tys. zł (łącznie z kosztorysem inwestorskim).

Z udzielonych przez Pana Wójta wyjaśnień w sprawie przyczyn i okoliczności dwukrotnego zlecenia opracowania ww. raportu wynikało, że powtórne zlecenie opracowania *Raportu* przez Biuro Projektowo-Badawcze „PROEKO” s.c. w Białymstoku spowodowane było m.in. zmianą zakładanej pierwotnie lokalizacji oczyszczalni ścieków z terenu gminy Sitkówka Nowiny na teren gminy Sobków i koniecznością uwzględnienia nowych założeń realizacyjnych tej inwestycji.

Założenia te, zostały ustalone w *Studium Wykonalności* z 2004 r. (Studium). Przyjęty w Studium system przesyłu i oczyszczania ścieków przewidywał zastosowanie kanalizacji grawitacyjnej oraz tłocznej w czterech miejscowościach oraz budowę oczyszczalni mechaniczno-biologicznej. Do głównych celów, jakie miały zostać zrealizowane, zaliczono: cele techniczne – polegające na skanalizowaniu czterech miejscowości na terenie gminy Sobków, ekonomiczno-społeczne – polegające na podniesieniu komfortu życia mieszkańców oraz przyrodnicze związane z ochroną środowiska naturalnego, w tym rzeki Nidy. Planowanymi rezultatami tego przedsięwzięcia miało być wybudowanie oczyszczalni ścieków, kanalizacji sanitarnej o długości 21,92 km, siedmiu przepompowni ścieków oraz podłączenie do sieci kanalizacji sanitarnej 608 gospodarstw domowych.

2. Gmina we wniosku złożonym 29 grudnia 2004 r. do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach wykazała dwa źródła sfinansowania planowanych na realizację projektu wydatków kwalifikowalnych w wysokości 8.837,9 tys. zł, z tego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) – 6.407,5 tys. zł (72,5%) i z budżetu Gminy – 2.430,4 tys. zł (27,5%).

² Dz.U z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.

3. W umowie o dofinansowanie projektu zawartej 17 lutego 2005 r. z wojewodą świętokrzyskim zapisano maksymalne dofinansowanie z EFRR na kwotę 6.407,5 tys. zł brutto, co stanowiło 72,5% wydatków kwalifikowalnych, przy całkowitej wartości projektu określonej we wniosku aplikacyjnym na kwotę 13.136,6 tys. zł, wydatkach kwalifikowalnych do 8.837,9 tys. zł oraz wkładzie własnym Gminy 6.729,1 tys. zł. Termin zakończenia realizacji inwestycji określono na 15 listopada 2006 r.

Zmian wysokości kwot dofinansowania z EFRR (bez zmiany procentowego udziału w wydatkach kwalifikowalnych) oraz terminów zakończenia, dokonano dwoma aneksami do ww. umowy. Aneksem nr 01/05 z 8 września 2005 r. zmniejszono kwotę dofinansowania z EFRR do 5.804,4 tys. zł (o 603,1 tys. zł), a aneksem nr 05/06 z 12 grudnia 2006 r. ustalono termin zakończenia rzeczowego na 5 grudnia 2006 r. oraz rozliczenia finansowego na 31 grudnia 2006 r. Zmian harmonogramów rzeczowo-finansowych dokonywano każdorazowo na wniosek Pana Wójta. W uzasadnieniu tych wniosków podano m.in., że zmiana ww. wartości dofinansowania wynikała z urealnienia planowanej dotychczas wartości inwestycji po przeprowadzonej procedurze przetargowej dotyczącej wyboru jej wykonawcy. Zmiana planowanego terminu realizacji inwestycji (z 15 listopada na 5 grudnia 2006 r.) wynikała z nieznacznego opóźnienia rozruchu technologicznego oczyszczalni ścieków, spowodowanego niewielką ilością ścieków napływających do oczyszczalni oraz faktem, iż użytkownicy 76 gospodarstw domowych zgłosili prośby o dodatkowe podłączenia do kanalizacji sanitarnej.

4. Gmina prawidłowo, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 10 czerwca 1994 r. o zamówieniach publicznych³, przeprowadziła w 2003 r. postępowanie w trybie przetargu nieograniczonego o wartości zamówienia powyżej 30 tys. euro, którego celem było udzielenie zamówienia publicznego na wykonanie *Projektu budowlano-wykonawczego kanalizacji sanitarnej z przyłączami w miejscowościach: Sobków, Sokołów Górny, Sokołów Dolny i Staniowice wraz z oczyszczalnią ścieków w Sobkowie*. Z wybranym w tym postępowaniu wykonawcą zawarto 17 listopada 2003 r. umowę na kwotę 105,1 tys. zł, z terminem realizacji do 16 marca 2004 r. Na wniosek wykonawcy aneksem z dnia 15 marca 2004 r. termin ten został przedłużony do 31 maja 2004 r. (o 2,5 miesiąca). W uzasadnieniu tego wniosku, podane zostały okoliczności mające wpływ na termin wykonania ww. zamówienia publicznego, w tym m.in. *trudności w ustaleniu ostatecznych tras kanalizacji sanitarnej wynikające z długotrwałych uzgodnień z właścicielami posesji oraz problemy z uzyskaniem od Rejonowego Zakładu Energetycznego w Jędrzejowie warunków przyłączenia do sieci niskiego napięcia przepompowni ścieków w Staniowicach*.

Przy zmianie ww. aneksem terminu realizacji zamówienia powołano się – zgodnie z art. 76 ust. 1 ww. ustawy – na konieczność wprowadzenia zmiany umowy, która wynikała z okoliczności, których nie można było przewidzieć w chwili zawarcia umowy.

5. Przed rozpoczęciem realizacji robót budowlanych, Gmina uzyskała m.in.: pozwolenie na budowę oczyszczalni ścieków w Sobkowie i budowę kanalizacji sanitarnej

³ Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 664 ze zm.

z przykanalikami (w czterech miejscowościach) oraz decyzje o zgodzie na lokalizację projektowanego przebiegu sieci kanalizacji sanitarnej w pasie dróg powiatowych i prowadzenie nadzoru archeologicznego nad pracami ziemnymi.

6. Postępowanie przetargowe mające na celu udzielenie przez Gminę w 2005 r. zamówienia publicznego na wykonanie robót budowlanych, przeprowadzone zostało w trybie przetargu nieograniczonego (o wartości zamówienia powyżej 60 tys. euro). Analiza dokumentacji tego postępowania wykazała, że przeprowadzono je zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych, za wyjątkiem spełnienia wymogu określonego w art. 35 ust. 1 ww. ustawy, dotyczącego ustalenia wartości zamówienia nie wcześniej niż 6 miesięcy przed dniem wszczęcia postępowania o udzielenie zamówienia. W przypadku kontrolowanej inwestycji ww. postępowanie rozpoczęło 4 marca 2005 r. a wartość zamówienia ustalono 15 kwietnia 2004 r., tj. 11 miesięcy wcześniej.

Odpowiedzialnym za nadzór w zakresie prawidłowego przebiegu ww. postępowania był zastępca Wójta – Pan Ryszard Nazimek.

W złożonym wyjaśnieniu podał on, że podstawową przyczyną utraty aktualności wartości zamówienia był brak możliwości wszczęcia postępowania przetargowego do czasu podpisania umowy o dofinansowanie z Wojewodą Świętokrzyskim. Powyższa umowa została podpisana 17 lutego 2005 r., tj. po upływie 8 miesięcy od złożenia przez Gminę (15 czerwca 2004 r.) wniosku aplikacyjnego o przyznanie dofinansowania ze środków EFRR w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Świętokrzyskiego.

W wyniku oceny ośmiu złożonych ofert przeprowadzonej w toku postępowania przetargowego, na wykonawcę robót budowlanych badanej inwestycji wybrano 17 maja 2005 r. konsorcjum firm: „EKWOD” Sp. z o.o. z Kielc oraz „BUDWOJ” Spółka Jawna z Pińczowa. Ww. konsorcjum przedstawiło najniższą cenowo ofertę w kwocie brutto 10.727,1 tys. zł, z terminem zakończenia robót do 15 listopada 2006 r.

7. Umowa z ww. wykonawcą robót budowlanych, została zawarta 28 czerwca 2005 r. Kwota wynagrodzenia za wykonanie przedmiotu umowy określona została na 10.727,1 tys. zł brutto.

W latach 2005-2006 do umowy wprowadzono dwa aneksy aktualizujące wartość inwestycji oraz termin jej realizacji. Aneksem nr 1 z 29 listopada 2005 r. zmniejszono wartość realizowanej inwestycji do kwoty brutto 10.725,3 tys. zł (o 1,8 tys. zł) na skutek zmiany lokalizacji przepompowni ścieków w m. Staniewice i skrócenie kabla zasilającego ww. przepompownię. Aneksem nr 2 z 14 listopada 2006 r. zmieniono termin zakończenia rozruchu technologicznego i zakończenia robót budowlanych na 5 grudnia 2006 r. ze względu na konieczność wykonania robót dodatkowych, których zakres udokumentowano w pięciu protokołach konieczności w okresie od 9 września 2005 r. do 4 września 2006 r.

Wykorzystując zapisy umowy, Pan Wójt zlecił wykonawcy wykonanie uzupełniających robót budowlanych o łącznej wartości brutto 876,8 tys. zł, zawierając 8 sierpnia 2006 r. i 6 września 2006 r. odrębne umowy o wartości odpowiednio: 111,9 tys. zł i 764,9 tys. zł, ze stawkami robót budowlanych, jak w umowie zasadniczej z 28 czerwca 2005 r. Zlecenie robót uzupełniających podyktowane było głównie budową nowych przyłączy

dla mieszkańców, którzy przed rozpoczęciem inwestycji nie deklarowali chęci na podłączenie swoich domów do budowanej sieci kanalizacyjnej. Prace te nie były przedmiotem dofinansowania ze środków EFRR.

Ww. zamówienia uzupełniającego, zgodnie z art. 67 ust. 1 pkt 6 ustawy Prawo zamówień publicznych, udzielono dotychczasowemu wykonawcy robót budowlanych w okresie 3 lat od udzielenia zamówienia podstawowego, zaś jego wartość stanowiła mniej niż 20% wartości zamówienia podstawowego i polegała na powtórzeniu tego samego rodzaju zamówienia. Ponadto, zamówienie podstawowe zostało udzielone w trybie przetargu nieograniczonego, a zamówienie uzupełniające było przewidziane w specyfikacji istotnych warunków zamówienia dla zamówienia podstawowego i było zgodne z przedmiotem tego zamówienia.

8. Dla zapewnienia nadzoru inwestorskiego nad budową, Pan Wójt w wyniku przeprowadzenia dwóch postępowań o udzielenie zamówienia publicznego w trybie „zapytania o cenę”, zawarł 28 czerwca 2005 r. dwie umowy zlecenia, dotyczące pełnienia obowiązków inspektora nadzoru części budowlano-sanitarnej oraz części elektrycznej. Ustalone w tych umowach wynagrodzenie za prowadzenie nadzoru w części budowlano-sanitarnej wynosiło 0,7% wartości netto całej inwestycji, a dla części elektrycznej – 2,5% od wartości netto wykonanych robót elektrycznych i wbudowanych materiałów, na podstawie wystawionych faktur częściowych przez wykonawcę robót. W latach 2005-2006, Gmina uregulowała całość wynagrodzenia z tytułu nadzoru inwestorskiego, w tym w zakresie:

- części budowlano-sanitarnej na łączną kwotę 74,1 tys. zł, co stanowiło 0,7% kosztów wykonanych robót budowlanych (wraz z robotami dodatkowymi) wynoszących netto 10.579,8 tys. zł;
- części elektrycznej na łączną kwotę 8 tys. zł, co stanowiło 2,5% kosztów wykonanych robót elektrycznych (wraz z robotami dodatkowymi) wynoszących netto 263,3 tys. zł, zwiększonych o kwotę VAT (22%).

Zapisy w dzienniku budowy wydany 16 czerwca 2005 r. przez Starostwo Powiatowe w Jędrzejowie były prawidłowe i wskazywały na rzetelne wykonywanie czynności dotyczących nadzoru inwestorskiego.

9. Protokół odbioru końcowego i przekazania do eksploatacji badanej inwestycji sporządzony został 5 grudnia 2006 r. Do ww. protokołu wpisano m.in., że inwestycja odpowiada przeznaczeniu i przekazuje się ją użytkownikowi, tj. zakładowi Wodociąg Gminne w Sobkowie.

Powiatowy inspektor nadzoru budowlanego w Jędrzejowie 28 grudnia 2006 r. udzielił Gminie pozwolenia na użytkowanie oczyszczalni ścieków w Sobkowie.

10. W wyniku analizy protokołów częściowego odbioru wykonanych robót (wraz z robotami dodatkowymi) stwierdzono, że wykonawca realizował inwestycję zgodnie z warunkami umowy z dnia 28 czerwca 2005 r. Nie miały zatem zastosowania ustalone w niej kary umowne, przewidziane w formie odszkodowania za nieterminowe wykonanie

określonych w umowie przedmiotów odbioru, bądź za nieterminowe usunięcie stwierdzonych w czasie odbioru wad i usterek.

11. Środki finansowe EFRR przeznaczone na realizację kontrolowanej inwestycji zostały wykorzystane zgodnie z harmonogramem realizacji Projektu, wyłącznie na wydatki kwalifikowalne, dotyczące sporządzenia *Studium wykonalności inwestycji* oraz wykonania robót budowlanych. W okresie realizacji inwestycji, Urząd złożył do Biura Zarządzania Funduszami Europejskimi Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego siedem wniosków o płatność wraz z wymaganą dokumentacją finansową, potwierdzającą wykonanie prac na kwoty objęte tymi wnioskami w łącznej wysokości 8.004,2 tys. zł. Zostały one w całości pozytywnie zweryfikowane. Z ww. kwoty, wydatki kwalifikowalne zrealizowane przez Gminę w ramach dofinansowania ze środków EFRR wynosiły 5.803,1 tys. zł (72,5%).

12. Szczegółowe badania dziesięciu faktur, przedłożonych do Biura Zarządzania Funduszami Europejskimi Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w ramach rozliczeń środków EFRR wykazały, że zostały one uregulowane terminowo przez Gminę w wysokościach określonych w umowie, a zapisy dokonane w księgach rachunkowych odzwierciedlały poniesione wydatki zgodnie z przedkładanymi fakturami za faktycznie wykonany zakres robót, potwierdzony protokołami odbiorów częściowych i protokołem odbioru końcowego.

Przyjęcie przez Urząd ww. inwestycji o wartości 11.989,3 tys. zł do ewidencji środków trwałych nastąpiło 29 grudnia 2006 r., tj. po 24 dniach od dokonanego odbioru końcowego i przekazania do użytkowania. Naliczone przez Skarbnika Gminy umorzenie w *Tabeli amortyzacyjnej środków trwałych* w kwocie 45,6 tys. zł, dotyczące badanej inwestycji za okres od 1 do 31 stycznia 2007 r. (do chwili przekazania użytkownikowi) – dokonane zostało zgodnie z obowiązującymi stawkami amortyzacyjnymi, określonymi w załączniku nr 1 do ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych⁴.

Ww. środki trwałe Gmina przekazała nieodpłatnie *Protokołami przekazania-przejęcia środka trwałego* (PT) z 30 stycznia 2007 r. zakładowi budżetowemu – Wodociągi Gminne w Sobkowie. Przekazanie inwestycji do użytkowania przez ww. zakład nastąpiło protokolarnie 1 lutego 2007 r.

13. Zrealizowana inwestycja była zgodna z celami określonymi w umowie o dofinansowanie, zawartej 17 lutego 2005 r. z wojewodą świętokrzyskim. Wybudowano oczyszczalnię ścieków, sieć kanalizacji sanitarnej o długości 21,92 km, siedem przepompowni ścieków oraz włączono do sieci kanalizacyjnej 684 gospodarstwa domowe.

Przeprowadzone oględziny zrealizowanej inwestycji wykazały, że była ona prawidłowo eksploatowana przez Wodociągi Gminne w Sobkowie i użytkowana zgodnie z przeznaczeniem. Podstawowe obiekty wchodzące w jej skład (oczyszczalnia, przepompownie ścieków) były sprawne, utrzymywane w dobrym stanie technicznym i prawidłowo zabezpieczone przed dostępem osób nieupoważnionych.

⁴ Dz. U. z 2000 r. nr 54, poz. 654 ze zm.

Kontrola dokumentacji eksploatacyjnej wykazała, że mimo założenia 1 lutego 2007 r. książki obiektu budowlanego dla oczyszczalni ścieków, zarządzający nią zakład Wodociągi Gminne w Sobkowie nie przeprowadził co najmniej raz w roku wymaganej kontroli okresowej zgodnie z art. 62 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane⁵.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi Najwyższa Izba Kontroli wnioskuje o:

- 1) przestrzeganie wymogów, określających aktualność ustalonej wartości zamówienia publicznego.
- 2) zapewnienie przeprowadzania – w ramach sprawowanego nadzoru – okresowych kontroli oczyszczalni ścieków w Sobkowie.

* * *

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Wójta w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Wójtowi prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

⁵ Dz. U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118 ze zm.